

DAGSINS MEINING

Vøtnini skiljast

Vøtnini millum samgongu og andstöðu eru um at skiljast. Í byrjanin var alt at kalla idyllur, og andstöðan fekk eitt uppskot fyri og annað eftir samtykt á tingi við atkvøðunum hjá samgonguni. Andstöðan setti politisku dagsskránna og fekk til hetta góða hjálp frá vælmeinandi tingmonnum úr samgonguni, sum av einum erligum hjarta royndu eftir tí breiðu semjuni. Tað sá eisini út sum, at tað skuldi verða andstöðan, sum avgjördi, hvussu figgjarlógin skal siggja út. Tá álitið frá figgjarnevndini kom fyri dagsins ljós, visti tað seg, at andstöðan hevði sett so nógv og so grefflig fingramerki á uppskotið, at tað gjørdist landsstýrismonnum samgongunnar ovboðið. Tá fyrrverandi figgjar­málaráðharrin so omaná alt før í sjónvarpið og segði uppskotið vera sítt uppskot, fleyt bikarið yvir.

Málið fór aftur í figgjarnevndina, og endin gjørdist, at uppskotið hjá samgonguni varð samtykt við nøkrum av hjartamálum andstöðurnar. Nú er so vent í holuni, og andstöðan er farin í frontalálop á samgonguna. Tað kunnu vera fleiri orsökir til hetta. Ein orsök in kann vera tann heilt einfalda, at teir hundrað dagarnir nú eru lidnir. Hetta plagar vanliga at merkja, at friðingartíðin hjá einum landsstýri er av. Hetta kann eisini stava frá frustratiónum av, at tað ikki eydnaðist at taka samgonguna av ræði í figgjarnev­nindi. Ella, at tað við øðrum orðum er vorðið greitt, at tann sera framfýsni semju­sökjandi politikkurin hjá andstöðuni nú er miseydnaður.

Andstöðan sær nú vandan fyri at verða sett heilt út í myrkrið av eini samongu, sum hevur ein so stóran meiriluta aftan fyri seg, at henni ikki nýtist at samstarva. Tað er her vit helst skulu finna orsøkina til at samgongan knappliga finn­ur seg sjálva undir áløpi, tað verið seg av stør­málum sum ES og NATO ella av einum hvørjum einum tíðindaskrivi, sum verður lagt út sum, at landsstýrismenn ella lögmaður ynskja at blaka torvmold í eyguni á fólki. Hetta er eitt kreppu­tekin hjá andstöðuni, og tí eigur hon at ansa sær, at hon ikki loypir heilt framav. Landsstýrið eigur eisini at ansa eftir, at tað ikki einvíst nýtir sín stóra meiriluta móti andstöðuni. Tann breiða semjan er altíð sterkasta loysnin, um tað væl at merkja er sitandi samgonga sum setir politisku dagsskránna.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Durita Simonson durita@sosialurin.fo
Gudny Langaard gudny@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad
finnbjorg@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Aki Bertholmsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Solby Eliassen solby@sosialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Páll Holm Johannesen pall@sosialurin.fo
Heini í Skorini heini@sosialurin.fo
Rúna Sivertsen runa@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Eydna Skaale eydna@sosialurin.fo
Hans Kárason Mikkelsen
hans@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsøyar Pálsøtta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 220727
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo
Sosialurin í Eysturoy:
Postsmoga 143, Saltangará
tel. 447820 fax 449520
tel. 228909
e-post: vilmund@sosialurin.fo
Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@sosialurin.fo
e-post: vagar@sosialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmíðstöðin
Útgevvari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánaðag-friggjadag klokkan 14⁰⁰

VIÐMERKINGAR

Pengar hava onga endastøð

Kaj Leo Johannesen

Sambandsflokkurin

Kaj Leo Johannesen

"Drop bloktilskudet til Færøerne" var boðskapurin, sum Hermann Oskars­son, formaður í búskapar­ráðnum hevði at bera døn­um í tíðindasendingini hjá Danmarks Radio týs­morgunin í hesi vikuni. Tíðindakvinnan endurgav formannin í búskaparráð­num fyri at siga, at "det er l mia. kroner direkte ud af danske skattededers lommer og er bare til besvær for Færøerne, som de sidste ti år har sendt pengene videre til udlandet".

At fáa slík boð frá "for­manden for Færøernes øko­nomiske råd", má vera skelkandi fyri danskar skattgjaldarar og politikar­ar, tí tað sagt verður, at peng-

arnir verða sendir víðari til útland, so kann tað skiljast sum um at føroyingar ikki hava brúk fyri pengunum sjálvir, og tí geva teir burtur til onnur at brúka. Men so­leiðis er veruleikin sjálv­saðt ikki. Føroyingar hava brúk fyri blokkstuðlinum, um vit skulu varðveita tær tænastur, sum føroyska samfelagið hevur at bjóða sínum borgarum.

Eingin endastøð

Pengar hava tann løgna eginleika, at teir enda onga­staðni, men eru alla tíðina í umferð. Tað at vit arbeiða og fáa løn útgoldna, er í sær sjálvum ikki tað sum gevur okkum mat í mun­nin, men tað at vit keypa matvørður fyri pengarnar (tað vil siga lata pengarnar frá okkum aftur), ger at vit kunnu eta okkum mett.

Hetta er eisini galdandi fyri bæði blokkstuðulin og aðrar pengar, sum koma inn í føroyska samfelagið. Pengar sum vit vinna fyri útflutningsvørur verða eis­ini "sendir av landinum" aftur, men tað merkir ikki, at teir eru óneyðugir ella "bare til besvær for Færøerne", sum Hermann Oskarsson sigur um blokk­stuðulin. Vit fáa bæði vørur

og tænastur fyri pengarnar, tá vit gjalda við teimum.

Búskaparráðið

Uppgávan hjá búskaparráð­num er at ráðgeva um bú­skaparlig viðurskipti og tí er tað umráðandi, at úttalislíni frá ráðnum hava somikið við veruleikan at gera, at tey sum skulu hava ráðgev­ingina megna at fylgja við. Sambandsflokkurin átek­ur sær ongan rætt til at ávirka búskaparráðið polit­iskt, men flokkurin stendur spyrjandi yvirfyri hesum úttalislísinum, og vil tí spyrja, um búskaparráðið og tess limir veruliga halda, at ein milliárd, sum ikki verður brúkt, kemur inn í føroyska samfelagið, og at við onga nyttu fáa burtúrur hesi milliárdini áðrenn hon fer av landinum aftur?

játtanarmyndugleiki - og ongin annar - og hetta hevur kommunala eftirlitið nú útgreinað í einum svari á kær­u okkara.

Kommunala eftirlitið skri­var m.a.: "at einstøku íløgurnar í barnagarðar, vøggustovur og aðrar stovnar skulu víðgerast og samtykkjast av býráðnum, tá figgjarætlanin ikki hevur

tikið støðu til ítøkiligu íløg­urnar ella ikki nóg neyvt hevur tikið støðu til hesar.

Ein nevnd kann sostatt ikki játta pening ella seta arbeiðir í verk, sum komm­unustýrið ikki staðiliga hevur játtað pening til -

annaðhvørt á sjálvari figg­jarætlanini ella seinni. Tilí­k mál, sum verða viðgjørd í sjálvum býráðnum, vendu vit okkum til kommunala eftirlitið við fyrspurningi um, hvussu kommunulógin skuldi skiljast.

Har stendur klárt og greitt, at kommunustýrið er hevði sjálvt býráðið inni í málsviðgerðini, men bert umsitingina og sernevndir­nar.

Hetta hildu vit í minni­lutanum vera heilt burtur­við, og av tí, at meirilutin forðaði okkum beinleiðis at fáa hesi málini avgjørd í sjálvum býráðnum, vendu vit okkum til kommunala eftirlitið við fyrspurningi um, hvussu kommunulógin skuldi skiljast.

Har stendur klárt og greitt, at kommunustýrið er hevði sjálvt býráðið inni í málsviðgerðini, men bert umsitingina og sernevndir­nar.

Hetta hildu vit í minni­lutanum vera heilt burtur­við, og av tí, at meirilutin forðaði okkum beinleiðis at fáa hesi málini avgjørd í sjálvum býráðnum, vendu vit okkum til kommunala eftirlitið við fyrspurningi um, hvussu kommunulógin skuldi skiljast.

Har stendur klárt og greitt, at kommunustýrið er hevði sjálvt býráðið inni í málsviðgerðini, men bert umsitingina og sernevndir­nar.

VIÐMERKINGAR

Fjákut og fundamentalistiskt vekilsismøti á Christiansborg

Virgar T. Dalsgaard

Nú harra Høgni Hoydal er komin niður aftur á danska Fólkingið, hevur hann á vanligja narcissistiskan hátt saman við teimum báðum grønlandsku fólkatings­kollegunum kallað saman eitt valalið av døn­um, sum hann á knortlutan hátt og við vanligja bombastiskum orðalagi vil hava at hjálpa sær móti føroyingum og føroyska landsstýrinum.

Naivir danir skulu heila­vaskast til loysingarmenn av útnyrðingsmonnum! Henda fjákuta norðurat­lantiska alliancan millum føroyingar og grøn­lend­ingar er bæði vanærslig og hartil ein eyðmýkjandi stór skomm!

Tá ið Hoydal ikki fær sín vilja við føroysku veljarunum, ja so krýpir hann heilt eftir tí gomlu loysingar­receptini beint undir danska skjúrtufaldin og skal bidda sær stórdanska hjálp til at trumfa síni sjón­armið ígjøgnum. T.d. hevði hann boðið sjálvum stór­anum fyri Danska Natio­nalbankanum (sic) at skifta orð um framtíð Føroya.

Hvat hugsar ein slikur maður fyri sær? Er de­battin um føroyska parlamen­tar­ismu nú flutt inn í danskan valutapolitikk? Við allari respekt fyri frú Bodil Nyboe Andersen, – men hvat í allari víðu verð veit hon um føroyskan politik­k, og við hvørjum mandati skal tann neyðars kvin­nan úttala seg? Hvi skal henda sakleysa kvinna gerast gisli og kastibloka millum Hoy­dal og føroysku mótstöðu­menn hansara?

Men ikki nóg mikið við hesum danska kransakøku­figuri, nei, nei hann hevði harafturat sjálvandi boðið einum íslenskum profess­ara sum talara – hetta tykist at vera fastur siður hjá fullveldisprofetum – men álvaratos, hvat rakar før­oyyskur politikkkur íslend­ingar? – Lat teir fáa skil í egnum húsi, og lat teir royna at berjja seg burtur úr síni figgjarligu armóð – »fyrirmyndarlandið«, sum hevur lægstu lönir í øllum Norðureuropa, og annars livir av mannminkandi

føroyska landsstýrinum – hetta er avbera forvínislígt. Hvør gevur harra H.H. mandat til at skipa fyri religiøs­um vekilsismøti um loysing,uttan at nakað beinleiðis umboð er fyri føroysku stjórnina?

Grammur danskur guldtrøngur

Harra Høgni Hoydal fær 116.000 kr um mánaðin – hetta er ein av dýrastu politisku dreingjum okk­ara, og við slíkari inntøku, heldur hann kanska, at hann noyðist at markera seg, so fólk halda, at hann ger okkurt lítið fyri lónina! Tí so mikið kunnu vit, ið hvussu so er, øll semjast um, at hesa astronomisku lónina er hann als ikki verður, ikki í nær ella nám­indu!.

Vit duga væl at siggja, at tað er møtimikið hjá mann­inum at vála desperatur í politisku oyðimørkini men tó er hann við danska loys­ingarfundinum vassaður ov langt út í illoylan absurdi­tet. Tað tikemur ikki før­oyyskum fókatingsmonnum at tjakast um politisku framtíð Føroya, hvørki við frelstar danir, íslendingar ella grøn­lendingar – tað hava hvørki Oskarssonur ella Hoydalar moralskt leys sum hetta tápuliga vekilsismøti hjá Høgna Hoydali, sjálvt um hann sjálvur heldur, at hann hevur fingið nakrar deylúglu­aðar danir umvendar til loysingarmenn. Tey fáu, sum vitnaðu, ríttkaðu, sum um tey ikki rættuliga vistu, hvørja grammofonplátu, tey skuldu líra av fyri at tekkjast Høgna­lõiðnum!

Tó eru hópin nógv, ið enn fáliga spyrja – hvi varð hetta mótið hjá fundamen­talistisku fullveldis­sektini hildið á danska Fólkat­inginum í Danmark og ikki í Mekka, nei orsaka meg í Reykjavík, har teir hava so nógvvar reystar íslenskar loysingarvinir? Hvi leggja íslendingar ikki bæði gis­tingarhús og Alting til; hvi figgja hesir fullveldisvinir ikki við tí sterku íslendsku krónuni – hvi skulu danir altíð gjalda, tá ið tjóðveld­ismenn skulu upp at flagsa, reypa og hava dýran gorr­ingarfund?

Vit vóna, at Føroya landsstýri gevur harra Høgna og hinum norðurat­lantisku frellunum ein hós­kandi og væl uppibor­nan »lúsing« og eina sera hvassa átalu fyri at vága sær at flyta føroyskan inn­anlendispolitikk niður á politískt-religiøs­an stór­danske vekilsisfund á Christiansborg.

Kann Høgni Hoydal ikki markera seg á annan og meira civiliseraðan hátt, er tað nógv betri, at hann heldur fram at snorks­ova ella bara njóta tað frálíka vakra danska landslagið og tað undurfagra og lýggja várveðrið, sum beint nú er komið! Tað áttu nú eins og fyrr at verið góð líkindi fyri eina »imperialistiskt plág­aða tjóðveldishetju« at dusa sær í skemtiliga, spennandi og várkáta bý­num Keymannahavn, tá ið árslønin er umleið 1,4 milliónir krónur av kúgandi donskum gulli, sum verður supplerað við friari telefon, frium faksi, friari teldu, skrivstovu­haldi, skrivara og skattafríum donskum borð­fæi!

Sjálvt ikki tann klassiska friggjadagsbønin hjá fundamentalistunum í tjóð­veldisflokkinum hevur nakrantið verið so fjaður­sár, innantóm og endamáls­leys sum hetta tápuliga vekilsismøti hjá Høgna Hoydali, sjálvt um hann sjálvur heldur, at hann hevur fingið nakrar deylúglu­aðar danir umvendar til loysingarmenn. Tey fáu, sum vitnaðu, ríttkaðu, sum um tey ikki rættuliga vistu, hvørja grammofonplátu, tey skuldu líra av fyri at tekkjast Høgna­lõiðnum!

Tó eru hópin nógv, ið enn fáliga spyrja – hvi varð hetta mótið hjá fundamen­talistisku fullveldis­sektini hildið á danska Fólkat­inginum í Danmark og ikki í Mekka, nei orsaka meg í Reykjavík, har teir hava so nógvvar reystar íslenskar loysingarvinir? Hvi leggja íslendingar ikki bæði gis­tingarhús og Alting til; hvi figgja hesir fullveldisvinir ikki við tí sterku íslendsku krónuni – hvi skulu danir altíð gjalda, tá ið tjóðveld­ismenn skulu upp at flagsa, reypa og hava dýran gorr­ingarfund?

Býráðið er ótrúligt!

Laila av Reyni
Barbara Jacobsen

Fyrst í mars mánaði hoyrdu vit dagrøktarar sum slatur, at stórar broytingar verða á dag­røktarøkinum. Bygnað­urin í dagrøktini skal broytast, vit skulu »splittast at« og kný­stast at ymiskum stovnum. Tað frættist eisini, at onkur stovnsleiðari av­gjort ikki var áhugaður í at fáa okkum inn, tí tað var tað als ikki pláss fyri. Vit dagrøktarar tosaðu aftur og fram. Hettar slaturið kundi ikki koma av ongum, men undar­ligt, at vit ikki eru tiknar við upp á ráð. Hvi fund­ast við stovnsleiðarar, tá tað eru okkara størv talan er um? Hvør kennir dag­røktina betur enn vit, um broytingar skulu gerast? Vit vóru hóast alt positiv­ar; Kanska skipanin, sum nú er, krevvur ov nógv av hvørjum einstøkum? – Sum er ynskja vit meira vitjan av økispedagogum enn tær hava tíð til, og kanska sleppa vit endi­liga at avspáka (okkara arbeiðsvika er uppá 48 tímar og 45 min.). Vit skuldu á vanligan økis­fund 9. mars, so vit vønt­aðu at frætta meira tá. Rætt var – telefonketan gekk áðrenn fundin: »Tað var umráðandi, at allar møttu, tí vit skuldu hoyra um »Tankar« um broytingar í dagrøktar­skipanini.«

Vit komu á fundin og fing­u sjokk: Tórshavn kommuna ætla­ar at »av­vikla« dagrøktina til au­gust. Tað hevði verið ein arbeiðsráðstevna 19.-20. februar fyri stovnsleið­arar (hvi vóru vit ikki eisini bjóðaðar við?) við evninum: Størri saman­hang millum dagrøkt og stovn. Hettar er tað fyrsta vit dagrøktarar fáa at vita um hesa »ætlaðu« stóru broyting. Vit blivu ból­kaðar og vóru biðnar um at koma við viðmerking­um og spurningum til glarðurnar vit høvdu sæð. Tað var nógv tosað í bólkunum, tí summar vóru heilt ørkymlaðar »Hvussu kann hettar lata seg gera? Vita tey ikki, hvussu smábørnini hjá okkum eru nú?« (Á ein­ari glarðu stóð um felags tiltøk sum t.d. útføðir, jólaveitslur og tunnu­sláttur). Okkara børn eru umleið 1 ára gomul.

Innaftur at spyrja – nú var eingin ivi. Hettar vóru ikki »Tankar«, her

skal okkurt álvarsligt gjøgnumførast. Flestu spurningar kundu ikki svarast, tí ein arbeiðs­bólkur var settur at ar­beiða við málinum, so trivnaðarstjórin (vit ivast í um býráðið veit, hvat trivnaður er, hóast stjóri er á økinum) visti einki konkret. Leiðarin í dag­røktini er ikki við í ar­beiðsbólkinum, og tað er eingin ivi um, at hon hevur fingið ógvuliga vána­liga viðferð, tí tað kom fram sum svar uppá on­kran spurning, at eingin leiðsla var – alto leiðar­in og økispedagogar vóru so at siga uppsøgd á fundinum. Vit fing­u at vita, at teir fáu dagrøkt­arar sum verða eftir, skulu arbeiða út frá stovnunum, og restin eru »tryggjaðar« starv aðra­staðni á barnaansingar­økinum hjá Tórshavnar kommunu. Aftaná fundin hildu vit áfram at tosa um allar broytingarnar.

Onkur hevði lítið og einki fingið við, so sjel­v­að var hon. Vit eru sikrar í, at fakfelagið hjá okk­um fór ikki at finna seg í slikari viðferð! Hvør fær arbeiði hvar? Vit eru allar ósikrar – hvat við lónini? Onkur ætlaði at siga upp aftaná fundin, men sum altíð tekur man »hen­syn«. Hvat við børnun­um? Hetta er so bundið arbeiði, man sigur ikki upp uttan víðari. Vit høvdu roknað við, at onkur stovnsleiðari fór at úttala seg til bløðini. Er tað pláss fyri okkum á stovnunum? (4 barna­vognar afturat). Hvat siga stovnsleiðarar til at »skulav seta dagrøktarar í starv framum onnur??? Vit hava frætt, at vit ikki verða tiknar fram um. Hvussu halda tit at vit føla okkum í løtuni??? Politikkarar – hvat halda tit???

Enn sum áður skal fult navn skal vera undir áleið 5.500 tek­n, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.

Innsent tilfar
Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.